

**NÖÇBETÇ DARE MAHKEMES BA KANLI I'NA
D YARBAKIR**

-YÜRÜTME DURDURMA TALEPLİ D R

DAVACI : **Diyarbakır Barosu Ba kanlı ı**
ADRES : *Elazı Cad. Diyarbakır Adalet Sarayı Kat: 4 / 263*
Yeni ehir/D YARBAKIR
VEK L :
DAVALI : **Diyarbakır Valili i, Diyarbakır**
DAVA : ptal Davası
TALEP KONUSU : Diyarbakır linde 25.11.2023 tarihinde yapılmak istenen "25 Kasım Kadına Yönelik iddete Kar ı Uluslararası Mücadele Günü" konulu etkinli in engellenmesine dair 5442 sayılı yasanın 11/A ,B ve C maddesine istinaden alınan 24.11.2023 tarihli kararın öncelikle yürütmesinin durdurularak iptali taleplidir.

AÇIKLAMALAR :

- 1- Diyarbakır Valili ince 24.11.2023 tarihli http://www.diyarbakir.gov.tr/basin_uyurusu -yasaklama kararıyla 5442 sayılı il idaresi kanununun 11/A,B ve C maddeleri gere ince 25.11.2023 cumartesi günü 16:00-19:00 saatleri arasında yapılmak istenen "25 Kasım Kadına Yönelik iddete Kar ı Uluslararası Mücadele Günü" konulu etkinli in yasaklandı ı hususunda karar verilmi tir.
- 2- bu karar haksız ve hukuka aykırı olup toplantı ve gösteri hakkının ihlal edildi inden iptali gerekir. öyle ki;
-Dava konusu i lem "SebeP" yönünden hukuka aykırıdır. SebeP, yönetsel i lemi tesis etmeye iten nedenleri ifade eder. dari i lemin sebep unsurunda üç farklı ekilde hukuka aykırılık olabilir.
a) idarenin gösterdi i nedenin mevcut olmaması,
b) idarenin gösterdi i nedenin hukuki tavsifinde hukuka aykırılık olması,
c) idari i lemin sebep ve konu unsuru arasındaki ölçüsüzlük bulunması hallerinde i lem sakat olur.

dare Hukukunda i lemler kendilerinden önce gelen ve nesnel kurallarla belirlenmi bulunan "sebeP"e dayanmalıdırlar. dari i lemlerde sebeP; idari i lemden önce gelen, idari i lemin dı nda ve idareyi böyle bir i lem yapmaya yönelten etkenlerdir. SebeP, idari i lemin dayana mı olu turur ve idari i lemin bir tür gerekçesidir. E er idari i leme sebeP olarak gösterilen nesnel kuralın olaya ili kin nitelendirilmesinde hata yapılmı sa idari i lem sebeP unsuru bakımından sakattır ve iptali gerekir. Dava konusu i lem ile temel hak ve hürriyetleri ihlal edici nitelikte, yasal dayanaktan yoksun bir ekilde Diyarbakır l Sınırları içerisinde 25 Kasım kadına yönelik iddetle uluslararası mücadele günü etkinli inin yasaklanması gözetildi inde, dayanaktan yoksun ve keyfi bir ekilde tesis edilen i bu davaya konu karar hukuka aykırıdır.

3- Anayasa Mahkemesi, 13.06.1985 gün ve 1984/14 E., 1985/7 K. Sayılı kararında; "Temel hak ve özgürlüklere ili kin bir alanda kanunun emrine dayanarak yürütme organınca alınacak önlemlerin objektif nitelik ta ıması ve idarenin keyfi uygulamalarına sebeP olacak geni takdir yetkisi vermemesi gerekti i" vurgusu yapmı tır. Temel hak ve özgürlükler alanında yasama organının, keyfli e izin vermeyen, öngörülebilir düzenlemeler yapma zorunlulu u

vardır. dareye keyfî uygulamalara meydan verebilecek çok geni bir takdir yetkisi tanınması Anayasa'ya aykırı olabilecektir. Aksi bir durumda temel hak ve özgürlüklerin ancak kanunla sınırlanabileceğine ilişkin Anayasa'nın 13'üncü maddesi hükmüne de aykırılık olacaktır.

4- Dava konusu idari işlem "amaç" yönünden de hukuka aykırılık teşkil etmektedir. Amaç unsuru idari işlemle ulaşılmak istenen nihai sonuçtur. Amaç, idari işlemi yapan kişinin bu işlemle ulaşmak istediği sonuç konusunda niyet ve düşünceleri, idari işlemin subjektif unsurudur. Kamu yararına yönelik olmayan, kamu yararına yabancı bir amaçla yapılan idari işlemler, amaç unsuru bakımından hukuka aykırı olur. Yetki saptırmasıyla sakattırlar ve bu nedenle iptal edilmeleri gerekmektedir. Kişisel amaç, siyasal amaç veya üçüncü kişiye yarar sağlamak amaçları maksadı olabilir. Yönetimsel işlemle varılmak istenen amaç 'kamu yararı' olup, kurullar kendilerine tanınan yetkileri ancak kamu yararı için kullanabilecektir. Barışçıl toplantı hakkını yasaklayıcı nitelikte, davalı idare tarafından alınan karar, temel hak ve hürriyetlerinin takdir yetkisi kötüye kullanılmak suretiyle keyfi bir şekilde ihlaline sebebiyet vermektedir. Bu kapsamda, hukuki dayanaktan yoksun olup amaç unsuruna açıkça aykırı dava konusu işlemin iptali gerekir.

5-Davalı idare tarafından 25.11.2023 günü 16:00-19:00 saatleri arasında yapılacak etkinliklerin yasaklandırılması hususu belirtilmiştir. Barışçıl nitelikte yapılmak istenilen açık hava toplantılarının, kadın yürüyüşlerinin engellenmesi, 1982 Anayasasının 34 ve AHS'nin 11. Maddesi gereğince toplantı ve gösteri hürriyetinin ihlali niteliindedir. Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı, demokratik toplumun en temel değerleri arasında yer almakta olup bireylerin ortak fikirlerini birlikte savunmak ve bakalarına duyurmak için bir araya gelebilme imkânını korumayı amaçlamaktadır. Kolektif bir şekilde kullanılan düşüncelerini ifade etmek isteyen kişilere reddettiği yöntemlerle düşüncelerini açıklama imkânı veren bu hak çoğulcu demokrasilerin gelişmesinde zorunlu olan farklı düşüncelerin ortaya çıkması, korunması ve yayılmasını güvence altına almaktadır (Etim ve Bilim Emekçileri Sendikası ve diğerleri [GK], B. No: 2014/920, 25/5/2017, § 79;).

6-Hak ya da özgürlük bir müdahale söz konusu olduğunda öncelikle tespiti gereken husus, müdahaleye yetki veren bir kanun hükmünün mevcut olup olmadığıdır. Anayasa'nın 34. maddesi kapsamında yapılan bir müdahalenin kanunilik şartını sağlamasının kabul edilebilmesi için müdahalenin "kanuni" bir dayanağının bulunması zorunludur. Kanunilik ölçütü aynı zamanda maddi bir içerik de gerektirir ve bu noktada kanunun niteliği önem kazanır. Bu anlamıyla kanunilik ölçütü, sınırlamaya ilişkin kuralın "eriilebilirliğini" ve öngörülebilirliğini ifade eden "belirli"ni garanti altına alır. Belirlilik, bir kuralın keyfî ve yol açmayacak bir içerikte olmasını ifade eder. Temel hakların sınırlandırılmasına ilişkin kanuni düzenlemenin içerik, amaç ve kapsam bakımından belirli ve muhataplarının hukuksal durumlarını algılayabilecekleri açıklıkta olması gerekir. Bir kanuni düzenlemede, hangi davranış veya olgulara hangi hukuksal sonuçların bağlanacağı ve bu bağlamda kamusal makamlar için nasıl bir müdahale yetkisinin doğacağı belirli bir kesinlik ölçüsünde ortaya konmalıdır. Bu durumda bireylerin hak ve yükümlülüklerini öngörerek davranışlarının bu doğrultuda tanzim etmeleri olanaklı hâle gelebilir. Böylece hukuk güvenliğini sağlanarak kamu gücünü kullanan organların keyfî davranışlarının önüne geçilmiş olur (Hayriye Özdemir, §§ 56, 57).

7-Temel hak ve özgürlükler alanında yasama organının keyfî ve izin vermeyen öngörülebilir düzenlemeler yapma zorunluluğu vardır. dareye keyfî uygulamalara meydan verebilecek çok geni bir takdir yetkisi tanınması Anayasa'ya aykırı olabilecektir. Temel hak ve özgürlüklere ilişkin bir alanda kanunun emrine dayanılarak yürütme organınca alınacak önlemler objektif

nitelik ta'ımalı ve idareye keyfî uygulamalara sebep olacak geni' takdir yetkisi vermemelidir (AYM, E.1984/14, K.1985/7, 13/6/1985; Tu'ba Arslan, § 89). Hukuksal durumların takdirindeki belirsizlik, temel haklar alanında getirilen güvencelerin i'levsiz hâle gelmesine neden olur. Zira ilgili kanuni düzenlemenin hangi davranı' veya olgulara hangi hukuksal sonuçların ba'lanaca'ını ve bu ba'lamda kamusal makamlar için nasıl bir müdahale yetkisinin do'aca'ını belirli bir kesinlik ölçüsünde ortaya koymaması durumunda bireylerin hak ve yükümlülüklerini öngörerek davranı' larını bu do'ultuda tanzim etmeleri olanaksız hâle gelebilecektir (Hayriye Özdemir, § 57). Aksi bir durumda Anayasa'nın 13. maddesinin aradı'ı anlamda kamu gücünü kullanan organların keyfî davranı' larının önüne geçen ve ki'ilerin hukuku bilmelerine yardımcı olacak eri'ilebilir, öngörülebilir ve kesin nitelikte bir kanun hükmünün bulunmadı'ı sonucuna varılacaktır. (Tu'ba Arslan, § 91).

8-Somut olayda Diyarbakır Valili' i il genelinde "25 Kasım Kadına Yönelik' iddete kar'ı uluslararası mücadele Günü" etkinli' i kapsamında saat 16:00 da yapılmak istenilen basın açıklaması ve yürüyü' etkinli' ini, kamu düzeni ve güvenli'inin ola'an hayatı durduracak veya kesintiye u'ratacak' ekilde bozulaca'ına ili'kin ciddi belirtilerin bulundu' u göz önüne alındı'ında can ve mal güvenli'inin, ki' i dokunulmazlı'ının, tasarrufa müteallik emniyetin ve kamu esenli'inin sa'lanması güçle'ece' i gerekçesi ile yasaklamı'tır.

Anayasa'nın 34. maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen me'ru amaçları gerçekte tirmek için gerekli görülen önlemler ile aynı madde kapsamındaki hakları arasında adil bir denge sa'lanmamı'tır. Bu kapsamda, Anayasa'nın 34. maddesinde güvence altına alınan toplantı ve gösteri yürüyü' ü düzenleme hakkının ihlal edilmektedir.

9-YÜRÜTMEN' N DURDURULMASI TALEB' M' Z

Dava konusu idari' i'lemle, toplantı ve gösteri hakkının ihlal edilmesi, uygulanması durumunda telafisi imkansız sonuçlar ta'ımaktadır. Açıkça hukuka aykırı olan ve temel hakların kullanımı hususunda telafisi imkansız zararlara sebebiyet verebilece' i gözetildi'inde, davalı idarenin cevap dilekçesini beklemeden ve ivedi olarak YÜRÜTMEN' N DURDURULMASI KARARI VER'LMEL' D'R.

10-D' YARBAKIR BAROSU'NUN DAVA VE MENFAAT EHL' YET

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 1. maddesi uyarınca avukatlık, bir yandan kamu hizmeti bir yandan da serbest (hem kamu hizmeti hem de serbest desek' mi?) bir meslektir. Kamusal ve serbestlik unsurlarını bir aradalı'ı avukatlık mesle'inin hem toplumsal yönü hem de savunmayı temsil etmesi itibarıyla ba'ımsız ve özgür olması gereklili' i ile açıklanabilir. Dolayısıyla bu iki unsurun birlikteli' i avukatlık mesle'ine özgüdür. Nitekim aynı maddenin 2. fıkrası, 'Avukat, yargının kurucu unsurlarından olan ba'ımsız savunmayı serbestçe temsil eder' hükmünü içerir. Tam da ba'ımsız yargının kurucu unsuru olarak keza ba'ımsız savunmanın temsilcisi olarak serbest ve özgür olması gerekir. Avukatlık, serbest ve özgür olabildi' i oranda kamusaldır.

Yüksek Mahkeme kararları, kanuni düzenlemeler, TBMM görü'me tutanakları açıkça göstermektedir ki; Baroların hukukun üstünlü'ünü ve insan haklarını savunma, koruma ve bu kavramlara i'lerlik kazandırma görevinin bir gere' i olarak, Baroların ba'ımsız bir temsil ehliyeti bulunmaktadır. Di'er bir deyi'le, yargı fonksiyonu içinde; 'Hukukun üstünlü'ünü, insan haklarını savunmak ve temsil etmek' münhasıran Baroların yetki, görev, ehliyet ve menfaatidir. Bu münhasır vazifesini yerine getirmesi hukuk devletinin olu'ması için olmazsa olmazdır. Bu cümlenin tersi (mefhumu muhalifi) yorumuyla; Baroların bu vazifesine yürütme organından gelecek bir müdahale, hukuk devletinin hayata geçmesine engel olur.

11- Kadına Yönelik' iddete Kar'ı Uluslararası Mücadele Günü 1999 yılında kadına yönelik

iddete kar ı toplumda farkındalık yaratmak amacıyla BM Genel Kurulu kararı ile ilan edilen gündür.

BM Genel Kurulu 1999 yılında 25 Kasım gününü Kadına Yönelik iddete Kar ı Uluslararası Mücadele Günü olarak ilan etti. Böyle bir günde tüm dünyada kadınlar iddete kar ı farkındalık yaratmak amacıyla çe itlik etkinlikler yapmaktadır. Tamamen barı çıl bir ortamda geçen etkinliklerin yasaklanması idarenin takdir hakkını kötüye kulland ının açık göstergesidir.

SONUÇ VE STEM : Yukarıda açıklandı ı ve re'sen gözetilecek hususlarla birlikte;

1- Diyarbakır Valili ince "25 Kasım Kadına Yönelik iddete Kar ı Uluslararası Mücadele Günü" etkinliklerinin yasaklanmasına dair 5442 sayılı il idaresi kanununun 11/A,B ve C maddelerine istinaden alınan 24.11.2023 tarihli kararının ivedilikle savunma alınmaksızın **YÜRÜTMESİNİN DURDURULMASINA ve PTAL NE,**

2-Yargılama giderleri ve vekalet ücretinin davalı idare üzerinde bırakılmasına karar verilmesini saygıyla vekaleten arz ve talep ederiz. 25.11.2023

Diyarbakır Barosu Ba kanlı ı